

PROGRAMA INFORMÀTIC INTERACTIU **GUIA DE LA FORMACIÓ A LES ILLES BALEARS:** RECURS TECNOLÒGIC PER A L'ORIENTACIÓ D'ESTUDIS I PROFESSIONS

M. Teresa Adame Obrador / Vicenç Nicolau Munar

RESUM

La *Guia de la formació a les Illes Balears* - desenvolupada dins el projecte

Pla d'orientació, i d'acord amb els principis de disseny de Hypertext- constitueix un instrument flexible que s'adapta als interessos i les necessitats de cada usuari i és fàcilment actualitzable. La seva finalitat és presentar la totalitat de possibilitats formatives que es poden realitzar a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i també fora d'aquest àmbit. Entre els avantatges de l'aplicació cal destacar el fet que l'usuari pot treballar amb la guia i cercar les informacions d'acord amb els seus interessos i les seves necessitats, seguint el camí que vulgui. D'altra banda, és important destacar la possibilitat d'anar actualitzant la informació, amb unes despeses mínimes, a mesura que es van produint canvis en el camp de l'oferta formativa.

INTRODUCCIÓ

Durant els cursos acadèmics 1990-91 i 1991-92 es va dur a terme el **Primer Pla d'Orientació** de la Direcció General del Foment de l'Ocupació i Acció Formativa de la Conselleria de Treball del Govern Balear, mitjançant un conveni amb la Universitat de

les Illes Balears (UIB) i amb el finançament del Fons Social Europeu. Aquest projecte fou dirigit pels professors Alfredo Gómez i Jaume Sureda i coordinat pels professors Mª Teresa Adame i Vicenç Nicolau del Departament de Ciències de l'Educació de la UIB.

La Direcció General del Foment de l'Ocupació i Acció Formativa és una de les institucions més implicades en temes referits a formació ocupacional, autoocupació i orientació professional a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, per tant, una de les seves tasques prioritàries és la de proposar programes de formació coherents amb la realitat de la nostra comunitat, assessorar professionalment els joves de la manera més adequada i elaborar recursos i mitjans per dur a terme aquest assessorament.

El Pla d'orientació va partir de l'estudi i l'anàlisi de la situació i dels recursos de les Illes Balears pel que fa a l'orientació i informació professional, i els seus objectius principals han estat els següents:

- Detectar les necessitats més urgents en el marc de l'orientació i informació professional a la nostra comunitat.
- Dissenyar, d'acord amb els resultats obtinguts a l'anàlisi anterior, estratègies d'actuació

per donar resposta a les necessitats d'orientació i informació professional a la nostra comunitat.

Per assolir aquests objectius es va fer en primer lloc un estudi sobre el tema, titulat «L'orientació professional a les Illes Balears: situació actual i perspectives de futur». Els resultats obtinguts posaren de manifest la manca de recursos i mitjans didàctics per a l'assessorament formatiu i professional dels joves. Per aquest motiu, inicialment, s'ha elaborat un vídeo («Europa, un repte per a la formació») i un programa informàtic interactiu amb el nom de *Guia de la formació a les Illes Balears*.

En aquest article ens centram en la guia informatitzada com a recurs tecnològic per a l'orientació d'estudis i professions, elaborada per Mª Teresa Adame i Vicenç Nicolau, amb la col·laboració de Fina Pérez (suport informàtic), Jesús Salinas i Francesca Salvà.

L'ORIENTACIÓ ESCOLAR I PROFESSIONAL ASSISTIDA PER ORDINADOR

Els sistemes d'orientació assistits per ordinador actualment aconseguixen una gran difusió a molts d'indrets del món, i sobretot als països més desenvolupats. Els antecedents d'aquesta unió es remunten als anys 60, concretament als Estats Units,

on la *IBM Corporation* va crear un programa informàtic

interactiu per assistir els joves en el procés de planificar la seva carrera professional. Aquest sistema, anomenat *Education and Career Exploration System (ECES)* i en el qual varen col·laborar persones de gran rellevància en el camp de la psicologia vocacional com Donald Super, va ser un dels primers programes pensats per treballar aspectes bàsics de l'orientació. Posteriorment, la relació entre la informàtica i l'orientació s'ha desenvolupat de moltes maneres diferents i sempre amb nous avanços que faciliten les activitats pràctiques dels professionals de l'orientació i dels mateixos usuaris, que són bàsicament joves que han de decidir els seus futurs estudis i dedicació professional.

Si classificam les àrees en les quals es poden utilitzar els ordinadors per a la pràctica de l'orientació, podríem assenyalar les següents (Walz, G. R. et al., 1989; Repetto, E., 1990): orientació personal (presa de decisions personals, desenvolupament social, control de droga-addicció, etc.), consell acadèmic (tècniques i hàbits d'estudi, elecció de centres d'ensenyament, etc.), diagnòstic (entrenament en la realització de tests, etc.), orientació per a la carrera (*Choices, Prospect, I see* -sistema d'informació en educació i ocupació-, guies planificades per a la recerca de feina...), formació d'orientadors (*Consellor's coach* -formador d'orientadors-, entrenament per a la realització d'entrevistes, entrenament en

tècniques de reflexió i exploració, etc.), administració (registres, estadístiques, horaris, etc.). Com es pot constatar, en totes aquestes àrees hi ha programes informàtics prou representatius.

Malgrat tot, sabem per estudis realitzats (Harris-Bowlsbey, J. A., 1991) quins són els diferents aspectes que duen a terme correctament els ordinadors, i quins no realitzen prou bé en la pràctica de l'orientació. Dels primers, podem destacar: la possibilitat de recerca d'arxius de dades amplis i complexos; la visualització de les dades i la facilitat per actualitzar-les -aspecte bàsic en les guies-; la capacitat d'administrar inventaris de valoració, de tests, de processament de les respostes dels usuaris i permetre una retroalimentació a les dites respostes; la capacitat de simular un diàleg interactiu, d'ensenyar, de forma instruccional, conceptes i habilitats que l'usuari necessita conèixer per entendre el procés de desenvolupament professional; etc. Del segon tipus d'aspectes, els que sabem que l'ordinador no pot fer, cal destacar els següents: no hi ha proves fiables que els ordinadors produeixin cap canvi en el concepte que cadascú té de si mateix, malgrat que se'n poden adquirir coneixements addicionals; la sensibilitat i habilitat humana per poder avaluar les distintes passes que cal seguir i els riscos que això comporta són difícilment assumides pels sistemes informàtics; aquests tipus de sistemes poden proposar bones opcions, però és l'assessor qui ha d'ajudar l'usuari a prendre decisions entre alternatives.

Amb tot, els programes

d'orientació assistits per ordinador han suposat el canvi més significatiu que ha sofert l'orientació psicopedagògica i professional en els darrers anys. El considerable nombre d'aquest tipus de programes i la seva difusió reflecteixen l'augment de les intervencions en el camp de l'orientació, caracteritzades pel fet que són utilitzades directament per les persones que necessiten assessorament. L'ús de recursos tecnològics, com és ara el cas dels ordinadors, és una referència important per entendre l'orientació com un mètode progressiu perquè els subjectes es puguin ajudar a si mateixos.

GUIA DE LA FORMACIÓ A LES ILLES BALEARS

Estructura i continguts de la guia

La finalitat de la *Guia de la formació a les Illes Balears* és presentar la totalitat de possibilitats formatives que es poden cursar no tan sols a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, sinó també a la resta de l'Estat espanyol i a Europa. Es tracta de la primera guia editada a la nostra comunitat, tant pel que fa als continguts com a la seva estructura i característiques tècniques.

La guia presenta gairebé totes les informacions d'interès per facilitar la presa de decisions sobre aspectes professionals i/o acadèmics. Està estructurada en nou grans apartats on es proporcionen distintes informacions, el primer dels quals és una breu introducció on es parla d'alguns aspectes importants com ara el coneixement propi per a la presa de decisions, les influències i els condicionants del medi, el coneixement del sistema educatiu i el del món del treball; també

s'obté informació sobre el coneixement de totes les opcions que es poden realitzar una vegada acabats els distints estudis o cicles formatius, sobre la universitat i els estudis universitaris a Espanya en general i a Balears en particular; hi ha igualment informació sobre altres estudis de

grau superior, mitjà i elemental, sobre els programes educatius d'intercanvi per als joves en el marc de la Comunitat Europea; informació sobre l'oferta de cursos de formació ocupacional que es poden realitzar a les Balears; informació sobre com es pot cercar feina, etc.

passar a noves pantalles interconnectades que permeten ampliar la informació i obtenir altres informacions importants relacionades amb les anteriors.

D'altra banda, els principals avantatges d'aquest programa informàtic interactiu vénen donats en primer lloc pel fet que la informació es pot anar actualitzant, amb unes despeses mínimes donada la flexibilitat del disseny, a mesura que es van produint canvis en el camp de l'oferta formativa, aspecte importantíssim en tot treball d'aquest tipus, i més si es tenen en compte les contínues modificacions a les quals està sotmès aquest àmbit, molt més accentuades en els darrers anys; i, en segon lloc, pel fet d'oferir a l'usuari la possibilitat de treballar la guia a la seva mida, d'acord amb els seus interessos i les seves necessitats, seguint el camí que vulgui i adequant el recorregut al llarg de la guia a la seva pròpia situació; això vol dir que, accedint a cada pantalla, l'usuari pot anar individualitzant la seva consulta fins a arribar a les informacions que responen a les seves necessitats; és per això que caracteritzam la guia com un programa interactiu.

Quant a la seva aplicació, es preveu implantar la guia mitjançant punts d'informació a distintes institucions de la nostra comunitat com també a centres d'ensenyament de les Illes. La guia es difon a través d'una carpeta on s'inclou un disquet amb el programa, juntament amb un text explicatiu i de presentació a mena d'instruccions per a la utilització i el funcionament.

Guia*

MENÚ GENERAL

- Introducció
- Què es pot fer en acabar l'ensenyament primari i l'ensenyament secundari?
- Accés a la universitat
- La universitat
- Altres estudis
- Beques, ajuts i assegurança escolar
- Programes d'intercanvi dins del marc de la Comunitat Europea
- Formació ocupacional i inserció laboral
- Com es pot buscar feina

A més de la informació que ofereix cadascun dels nou capítols, la guia inclou un fitxer d'informació general sobre els distints nivells educatius de l'ensenyament primari i secundari, un fitxer d'adreces i te-

lèfons d'interès, un llistat bibliogràfic i un glossari de termes, com també la possibilitat d'imprimir en tot moment les informacions que surten a la pantalla.

Els continguts de la guia es presenten en forma d'apartats agrupats temàticament en una

sèrie de menús. Des de cadascuna de les opcions que es presenten en els distints menús es pot

Aspectes tècnics

La incorporació de les noves tecnologies al camp de l'orientació professional ha millorat enormement l'eficàcia del procés d'informació. El Hypertext en torn al qual s'ha desenvolupat la guia és una eina potentíssima que permet que aquesta s'adapti de forma individualitzada a cadascun dels usuaris, com ja hem comentat a l'apartat anterior.

La guia segueix els principis de disseny de Hypertext i ha estat elaborada en la versió 2.0 del programa Hypercard, que funciona amb el sistema opera-

tiu 6.0.7 o posterior de Macintosh; s'ofereix en disquet d'alta densitat.

Si bé les experiències d'ús dutes a terme fins ara poden qualificar-se de positives, ja hem detectat alguns aspectes que poden millorar-se. De fet, algunes parts originals han estat revisades.

Consideram necessari sotmetre la guia a un procés d'avaluació més profund per identificar les millores i/o ampliacions necessàries. La flexibilitat del disseny fa possible una revisió constant del material i l'actualització de la informació, i constitueix la principal característica de cara a desenvolupaments futurs en aquest camp □

BIBLIOGRAFIA

• Harris-Bowlsbey, J. H. (1991, september) The respective roles of the counselor and the computer in the Career Development Process. Proceeding of the **International Conference Career Guidance Services for the 90's. AIOSP**. Lisboa.

• Repetto, E. (1990, noviembre) Recursos y nuevos procedimientos en la orientación. La orientación y el consejo asistido por ordenador. **Actas del VI Jornadas Nacionales de Orientación Escolar y Profesional. La Orientación ante la Unidad Europea. AEOEP**. Tenerife.

• Walz, G. et al. (1989) Counselling Software Guide. En ob. cit. E, Repetto.

*Departament de
Ciències de l'Educació*

INFOASIS

SOFTWARE I HARDWARE
A LA SEVA MIDA

Tel: 73 35 84

Fax: 73 37 45

QUALITAT I SERVEI AL MILLOR PREU

- PROGRAMACIÓ A MIDA
- PROGRAMES ESTÀNDARD
- MULTIMÈDIA (CDROM, SOUNDBLASTER, ETC.)
- LLIBRES I SOFTWARE ANAYA MULTIMÈDIA
- ORDINADORS, IMPRESORES I ALTRES PERIFÈRICS
- REPARACIONS D'EQUIPS INFORMÀTICS
- CATÀLEG DE SOFTWARE D'ENSENYANÇA
- ENSENYANÇA ASSISTIDA PER ORDINADOR
- ACCESSORIS I FUNGIBLES

CRIDA'NS

**QUALSEVOL QUE SIGUI LA TEVA NECESSITAT,
JUNTS TROBAREM LA SOLUCIÓ**